Kristeligt Dagblad
Tirsdag 30. oktober 2012

TELEFON 33 48 05 00 | ABONNEMENT 33 48 05 05

VEJRET I DAG

7°-10°

Først på dagen regn eller byger, ellers lidt sol. Svag til frisk vind fra vest og sydvest.

Denne side er redigeret af Helle Sahl Madsen

DAGENS FLUE

"Disse malerifalsknerier forbavser mig slet ikke – nu laver man jo surrogater for alt muligt."

DAGEN HISTORISK SET

1749: Frederik V nedlægger grundstenen til Frederikskirken i København.
1910: Grundlæggeren af Internationalt Røde Kors, schweizeren Henri Dunant, dør som 82-årig.
1922: Mussolini udråber en ny, fascistisk regering i Italien.

SOL OG MÅNE

Solen går ned klokken 16.32. Den står op i morgen klokken 7.16. Dagens længde er aftaget med 8 timer og 6 minutter siden solhverv. Alle klokkeslæt er i København. Det er årets 304. dag. Månen står op klokken 16.40 og går ned klokken 7.53. Døgnets middeltemperatur er 7,5 grader i Karup og 7,7 grader i Kastrup.

MINI-KRYDSORD

Løsningen findes på side 10.

MINI 1872	PADDE-HAT (2 ORD)	LEVER	UHYG-GELIG	UD-FRI	SLUGT	HYPO-TESER	ALT-SÅ
SIG-NAL							
FISK							
TYSK-LAND		FRAG-MENT_ KØRER					
IDYL					PADLE		
HU-MOR					VIDT-BEFA-REN		PART
STOF				RA-BAT VITAL			
LØF-TE							
TITTE			LAG_ PIGE			RE-GERE	
FOR-KAS-TER							OM-RÅDE
NODE		HUG-GEDE_ REST					
MA-LER							
ORNA-MEN-TERNE							

SUDOKU

Sværhedsgrad ★☆☆☆☆

	1	3	4			2		
			3	5		1	4	
	8	2			1			6
3	2		7		8			5
			5		4		6	
6	9					4		7
9		8	2				5	1
	4		6		5		9	3
		6	8	3			2	

SÅDAN LØSES SUDOKU
Alle de tomme felter udfyldes med tal fra 1 til 9, sådan at hver vandret række og lodret kolonne indeholder alle tal fra 1 til 9. Samtidig skal hver af de ni bokse på 3x3 felter også indeholde alle tal fra 1 til 9. Løsningen på dagens sudoku findes nederst på side 10.

Bornholms "hemmelige" haver

Bjarne Nielsen Brovst har været på besøg i haverne, der hører til de bornholmske steder, hvor Oluf Høst, Martin Andersen Nexø og Gustaf Munch-Petersen boede og kom på besøg

havebrev

AF BJARNE NIELSEN BROVST
bagsiden@k.dk

"Hemmelige haver", skriver jeg, men så hemmelige er de jo heller ikke, hvis man holder af Oluf Høst, Martin Andersen Nexø og Gustaf Munch-Petersen. Dvælestederne mellem kunst og virkelighed.

Gudrun og jeg havde besluttet at holde efterårsdagene herhjemme på Nordgården ved Jammerbugten i det nordjyske. Gudrun skulle blandt andet lægge det sidste tjærepap op på et gammelt træhus oppe i Porsemosen, da ringede min redaktør, Jørgen Pyndt, fra TV2 Nord, og sagde, at vi havde fået mulighed for at gæste Bornholm til en research for nogle tv-udsendelser om Oluf Høst (1884-1966), Martin Andersen Nexø (1869-1954) og Gustaf Munch-Petersen (1912-1938).

Det blev en stor oplevelse for mig. Vi rejste fra det forblæste Nordjylland, hvor alle blade næsten var drevet af træerne. Og i vort orangeri på Nordgården har vi et figentræ, der har blade så gule som de gamle gode Vikingblyanter. Vi fløj hen over Bornholm, hvor ask, eg, bøg, birk og ahorn glødede dernede i gyldne farver. Sjældent har jeg set sådan et løvfald fra oven. Først tog vi til Melsted Strand, en kilometer syd for Gudhjem for at finde "Sølvklippen", hvor drengen Gustaf kom hver sommer med sine forældre. Faderen, Jon Munch-Petersen, var tilsynsførende ved de bornholmske havne. Og sikke et sted og hvilken have i Langgade i Melsted. Den "hemmelige" have, for den er forstået ud fra Gustaf Munch-Petersens digte fra 1930'erne: " ...i min have dybet synger/ lyset at rejse sig – tidligt – dråber – dråber ...".

Det var her, han havde sin gode barndom, inden han 26 år gammel faldt i kampen mod fascismen i Spanien. Her står haven endnu i Melsted, lidt op ad bakken. Æbletræer med fuldmodne æbler, lange bede med lavendel, eg og birk i løvfald, de bornholmske hække, altid omkranset af granit, taks og buksbom. Digtet læses: " ... Og fra himlen gribe, hvad jeg altid, altid har vidst, var mit dybeste, mit inderste – o nat, mit hjemland – ! ..."

Skrevet her på "Sølvklippen". Havet, den "hemmelige" have og himlen er her endnu. Og Gustafs digte.

I Rønne stod de, i Sandvig, Svaneke, alle vegne, figentræet (Ficus carica) – ikke som på Nordgården inden døre og ved at falme – men uden døre, smukke grønne blade, solrigt placeret. Det var i Nexø lige over for Martin A. Nexøs barndomshjem i Færskøstræde. Huset ligger der endnu, velbeskrevet i hans erindringsbog "Under åben himmel" (1935). Drengens store lykke ved at flytte til Nexø fra København, faderens anlæggelse af hus og have. Igen "den hemmelige have", fordi det sjældent er haven, folk ser, når de besøger Nexøs barndomshjem. Men gå en tur i den lukkede have med høje granitstensvægge, æbletræerne og de små bede med roser og lavendel.

Den helt store oplevelse af en hemmelig have på Bornholm var Norresan, Oluf Høsts have. Naturligvis er det atelier, malerierne og Bognemark, der er de besøgendes hovedsag. Men haven er også et besøg værd. Her er rododendron, figen, høstanemoner, buksbom, stenurt, lavendel, bregner, vedbend, valmuer, taks, vin op ad væggene, skræpper, hække af kristtorn. To gamle æbletræer og et pæretræ af den gamle gråpære (Pyrus communis), som man husker fra sin barndom. Velsmagende, søde og saftfulde. Vi samler et par stykker op af nedfaldsfrugterne.

Og det er det, jeg holder af ved de "hemmelige" haver. For haverne var også kunstnernes sjæl og identitet. Det var her, de skrev, det var her, de malede. Man tager det ind i sit hjerte og forbinder kunst og virkelighed. Det er noget, man selv skal se!

TEGNING: KRÆSTEN KRUM BYSKOBY

HUSKESEDDEL

- Gustaf Munch-Petersen: "Malerier og digte". Sohn.
- Ole Sohn: "Gustaf Munch-Petersen". Sohn.
- Martin Andersen Nexø: "Under åben himmel". Gyldendal.
- Karl E. Ipsen: "Hele verdens vogterdreng". Nexøs Forlag.
- Jens Henrik Sandberg: "Oluf Høst". Gyldendal.
- Hansaage Bøggild: "Bornholm". Gyldendal.

Årets julemærke sætter fokus på børnene

Børn, der græder, smiler, piller næse eller rækker tunge, er motivet på julemærket 2012. De 50 tegninger af julemærkebørn markerer 100-året for det første julemærkehjem i Danmark

AF MARIE LOUISE HAGEMEISTER
hagemeister@k.dk

Selvsikre børnestemmer fyldte festsalen på Københavns Rådhus i går, da årets julemærke blev lanceret af Julemærkefonden og kronprinsesse Mary.

Her holdt tidligere julemærkebørn nemlig tale og sang om, hvordan det er at være på julemærkehjem. "Hjælpen starter med et mærke", lød det i sangen "Ansigt", som er inspireret af årets julemærke, hvor 50 julemærkebørn er afbildet.

Kunstneren bag er 48-årige Carl Quist-Møller. Han kan blandt andet kalde sig forfatter, illustrator og animator, og så er han designeren bag tegneserien "Jungledyret Hugo" og kendt af mange børn som "Løgnhalsen" fra børnekanalen Ramasjang. Det sidste år har han brugt på at rejse rundt til de fire julemærkehjem for at tale med børnene.

"Det har været vigtigt for mig at tegne børnene, som de er i dag – frække, fjollede og søde. På den måde er det blevet 50 ærlige illustrationer af børnene, og ved at placere de her moderne børn i midten af en frimærkeklassiker, ellipsen, så illustrerer det meget godt spændet mellem 1912 og 2012. Mange vil mene, at det her julemærke adskiller sig fra det typiske julemærke, men derfor håber jeg også, vi får fat i en ny generation, hvor det at købe et julemærke ikke er en tradition," siger Carl Quist-Møller.

En af de børn, der pryder julemærket, er 13-årige Oliver Carn. I april i år stoppede han på julemærkehjemmet, og samtidig med, at han tabte sig 9,1 kilo, vandt han en masse selvtillid.

"Julemærkehjemmet har givet mig en ny chance, og derfor vil jeg gerne give dem noget tilbage ved at blive portrætteret på julemærket. Jeg har fået meget mere selvtillid og en masse nye venner, efter at jeg begyndte på julemærkehjemmet."

Over 70.000 børn har siden julemærkets fødsel for 100 år siden fået et ophold på et julemærkehjem, og hvert år er der cirka 700 børn, der får en plads. Men i år er der historisk lang ventetid, og børn må vente i op til 16 måneder på at få hjælp. Derfor håber Julemærkefonden, at der bliver sendt en masse julepost udsmykket med de smukke julemærkebørn.

◀ **Kronprinsesse Mary og kunstneren bag mærket, Carl Quist Møller, præsenterede årets julemærke i går på Københavns Rådhus.**
– Foto: Keld Navntoft/Scanpix.

STEEN & STOFFER

HUNDEN FREDDIE

LÆSERANEKDOTE

Noget ved musikken

AF I. HØJMARK
bagsiden@k.dk

Her hvor jeg hver lørdag aften underholder mig med udsendelsen "Maestro" og ser, hvor svært det er at dirigere, kommer jeg til at tænke på en oplevelse, jeg havde med min dengang fireårige datter.

Engang i 1970'erne var der hver søndag eftermiddag dejlige klassiske koncerter på tv, alle med meget berømte dirigenter.

Ved eftermiddagkaffen var tv'et tændt, og en dag satte vores datter sig på knæ klinet til skærmen.

Hun sad længe, så længe, at vi kom til at tænke på, om vi havde en musiker in spe i familien, men så vendte hun sig om og sagde: "Hvor er det synd for ham manden, han har kun en pind!"

Hun blev ikke musiker.

I. Højmark,
Bakkehave 22.2.tv.,
Hørsholm

SKRIV TIL BAGSIDEN

Send dine ideer og forslag til **bagsiden@k.dk** eller med post til **Kristeligt Dagblad, Bagsideredaktionen, Vimmelskaftet 47, 1161 København K.**